

Seat No. :_____

TA-25

Gujarati : Paper-IX

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. અનુગાંધી યુગના લક્ષણો દર્શાવી તે ગાંધીયુગથી કઈ રીતે જૂદા પડે છે તે સમજાવો. 14

અપ્સ્ક

1. (અ) નિરંજન ભગત, ઉશનસ્સ અને જ્યંત પાઠક પૈકી કોઈપણ એક સાહિત્યકારની સાહિત્યસેવાનો સંવિસ્તાર પરિચય કરાવો. 14

(બ) ઘનિ, મોરના હિંડા અને પરિકમા પૈકી કોઈપણ એક કૃતિનો સામાન્ય પરિચય કરાવો.

2. (અ) આધુનિક સાહિત્યની વિભાવના તમારા શબ્દોમાં આવેખો. 07

(બ) સાંપ્રત નવલકથા, સાંપ્રત નવલિકા અને સાંપ્રત નિબંધ પૈકી કોઈપણ એક પર ટૂંકનોંધ તૈયાર કરો. 07

અપ્સ્ક

2. (અ) અનુગ્રહીત ય દ્વારા લક્ષ્ય કરી શકી એ કાર્ય ય ફિક્ચર પર હોકુ 07

(ફ) નિયો દેખા દ્વારા કરી શકી એ કાર્ય ય ફિક્ચર રોચિકુલાર પર હોકુ 07

3. (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ ગ્રાંથાનો સદ્ગાર્થી પરિચય કરાવો - 06

મંદાકાન્તા, શિખરિણી, વસંતતિલકા, હરિંગીત, મનહર

(બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ ચાર પંક્તિઓનાં છંદ માત્ર ઓળખાવો - 06

(૧) હજ જાણો કાલે, નયન હસતાં'તાં ટચુકડાં !

(૨) વિશ્વંભરી અભિલ વિશ્વ તણી જનેતા

(૩) જાંખા ભૂરા ગિરિ ઉપરનાં એકથી એક શુંગા

(૪) કાલે રજા છે, ગાઈ છુંધ થાકી

(૫) પ્રિયે, તુજ લટે ધરું ધવલ સ્વર્ણ આ મોગરો !

(૬) ઉટ કહે આ સભામાં વાંકા અંગવાળા ભૂંડા

૪. (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ ગ્રાણ અલંકારોનો સદ્રષ્ટાંત પરિચય કરાવો -
ઉપમા, રૂપક, ઉત્પ્રેક્ષા, શ્લોષ, અનન્વય

૦૬

- (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ ચારના અલંકાર માત્ર ઓળખાવો -
- (૧) કાચ શી છેલ્લી ક્ષણો ઉભી રહી,
એક પથ્થર આવતો જોયા કરે!
- (૨) તમે રે તિલક રાજા રામના, અમે વગડાના કાજ
- (૩) વર્ષાકાલે જલઘિજલના હોય જાણે તરંગ
- (૪) એમ તો તારા નેણ બિલોરી,
વેણથીયે વધુ બોલકા ગોરી!
- (૫) વેવાઈના રૂપ જુઓ રે બાઈ, કંદર્પ સરીખો લાજે રે
- (૬) મા તે મા, બીજા વગડાના વા

૦૮

૫. નીચેનામાંથી કોઈપણ એક કાવ્યનો છંદ, અલંકાર, રસ અને ધ્વનિ આદિની દ્રષ્ટિએ આસ્વાદ કરાવો -

૧૪

ગમતાંનો કરીએ ગુલાલ

ગમતું મળે તો અલ્યા ગૂજે ન ભરીએ
ને ગમતાંનો કરીએ ગુલાલ,
આડા દે આંક એ તો ઓશિયાળી આંગણી,
પંડમાં સમાય એવી પ્રીતિ તો પાંગળી,
સમદરની લહેર લાખ સુણી ક્યાંય સાંકળી?
ખાડા ખાબોચિયાને બાંધી બેસાય, આ તો
વરસે ગગન ભરી વ્હાલ-
ગાઠે ગરથ બાંધી ખાટી શું છંદગી?
સરી સરી જાય એને સાચવશે ક્યાં લગી ?
આવે તો આપ કરી પળમાં પસંદગી,
મુઢ્ઠીમાં રાખતા તો માટીની પાંદડી
ને વેરે ફોરમની ફાલ-
આવી મળ્યું તે દઈશ આંસુદે ધોઈને,
જાઝેરું જાળવ્યું તે વ્હેલેરું ખોઈને,
આજ મ્રાણ જગે તો પૂર્ણબું શું કોઈને?
માધવ વેચંતી વ્રજનારીની સંગ તારાં
રણકી ઊઠે કરતાલ !
ગમતું મળે તો અલ્યા ગૂજે ના ભરીએ
ને ગમતાંનો કરીએ ગુલાલ !

- મકરન્દ દવે

અથવા

ગોરમાને પાંચે આંગળીએ પૂજ્યાં

ગોરમાને પાંચે આંગળીએ પૂજ્યા ને નાગલા ઓછા પડ્યા રે લોલ
કર્મબે દોથો ભરીને કાંઈ ટાંક્યા ને આભલાં ઓછાં પડ્યાં રે લોલ

માંડવે મુશ્ક મુશ્ક જૂઈની વેલ કે જૂઈના રેલા દે રે લોલ
સૈ, મારે નેવાંનું હારબંધ ટોળું કે સામટું મોભે ચેડે રે લોલ

ગાજવે ત્રંક્લા મોરની ભેળી હું છાનકી વાતું કરું રે લોલ
લોલ મારે મોભારે કાગડો બોલે ને અમથી લાજ મરું રે લોલ

મેંદીએ મેલું હું મનની ભાત્ય ને હાથમાં દાજું પડે રે લોલ
આડોશ પાડોશ ઘર્મકે વેલ્યું ને લાપસી ચૂલે ચેડે રે લોલ
સૈ, મારે ઉંબરાની મરજાદ કે ઓરડા ઠેસે ચડ્યા રે લોલ
લોલ મારે પથ્થરને પાણિયારે કે જીવતા મોતી જડ્યા રે લોલ

લોલ, ઊભી આંગણે નાગરવેલ કે પાંડાં તૂટ્યા કરે રે લોલ
ઓરડે વાની મારી કોયલ આવે ને કાંઈ ઊડ્યા કરે રે લોલ
સૈ, મારે ઉંબરાની મરજાદ કે ઓરડા ઠેસે ચડ્યા રે લોલ
લોલ મારે પથ્થરને પાણિયારે કે જીવતા મોતી જડ્યા રે લોલ

- હે પ આહુ